

Cekos In Ekspert

Уставни суд у саставу: председник др Боса Ненадић и судије др Оливера Вучић, др Марија Драшкић, Весна Илић-Прелић, др Агнеш Картаг-Одри, Катарина Манојловић-Андрић, мр Станка Милановић, др Драгиша Слијепчевић, др Драган Стојановић и Предраг Ћетковић, на основу члана 167. став 1. тачка 1. Устава Републике Србије, на седници одржаној 28. маја 2009. године, донео је

ОДЛУКУ

(Сл. гласник РС бр. 50/09)

Основни текст на снази од 10/07/2009 , у примени од 10/07/2009

Утврђује се да одредба члана 55. став 1. у делу који гласи: "законом или", Закона о телекомуникацијама ("Службени гласник РС", бр. 44/03 и 36/06) није у сагласности с Уставом.

Образложење

Уставном суду поднет је предлог за оцену уставности одредбе члана 55. став 1. Закона о телекомуникацијама, јер се наведеном одредбом Закона у делу у коме је предвиђено да се и законом могу прописати одступања од ограничења активности или коришћења уређаја којима се нарушава приватност и поверљивост порука које се преносе телекомуникационим мрежама, без уставног основа, проширује правни основ за одступање од тајности писама и других средстава комуникација зајемчене одредбама члана 41. Устава. Из ове законске одредбе, по мишљењу предлагача, произлази да за ограничење тајности писама и других средстава комуникација није увек потребна судска одлука којом би се то право ограничавало, већ је могуће, позивом на ову одредбу, посебним законом прописати неки други правни основ ограничења овог права. Стога ова одредба Закона у оспореном делу није у сагласности ни са одредбама члана 20. Устава, према којима људска и мањинска права зајемчена Уставом могу законом бити ограничена ако ограничење допушта Устав, у сврхе ради којих га Устав допушта, у обиму неопходном да се уставна сврха ограничења задовољи у демократском друштву и без задирања у суштину зајемченог права.

Уставни суд је предлог овлашћеног предлагача доставио на одговор Народној скупштини 13. фебруара 2009. године који, у остављеном року од 45 дана, није добијен, те је Суд, сагласно одредби члана 34. став 3. Закона о Уставном суду ("Службени гласник РС", број 109/07), наставио поступак.

Уставни суд је констатовао да је Устав Републике Србије од 1990. године, на основу кога је оспорени Закон донет престао да важи даном ступања на снагу Устава Републике Србије од 2006. године. С обзиром на то да је истекао рок за усклађивање раније донетих закона са важећим Уставом од 2006. године, који је утврђен одредбом члана 15. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије ("Службени гласник РС", број 98/06), уставност оспорене одредбе Закона оцењује се у односу на Устав који је на снази, на основу члана 167. Устава.

Устав утврђује: да је владавина права основна претпоставка Устава и да почива на неутуђивим људским правима и да се владавина права, поред осталог, остварује уставним јемствима људских и мањинских права и повиновањем власти Уставу и закону (члан 3); да се људска и мањинска права зајемчена Уставом непосредно примењују и да се Уставом јемче и као таква непосредно примењују људска и мањинска права зајемчена општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима, као и да се законом може прописати начин остваривања ових права само ако је то Уставом изричито предвиђено или ако је то неопходно за остварење појединог права због његове природе, при чему закон ни у ком случају не сме да утиче на суштину зајемченог права (члан 18. ст. 1. и 2); да људска и мањинска права зајемчена Уставом могу законом бити ограничена ако ограничење допушта Устав, у сврхе ради којих га Устав допушта, у обиму неопходном да се уставна сврха ограничења задовољи у демократском друштву и без задирања у суштину зајемченог права (члан

20. став 1); да је тајност писама и других средстава комуницирања неповредива и да су одступања дозвољена само на одређено време и на основу одлуке суда, ако су неопходни ради вођења кривичног поступка или заштите безбедности Републике Србије на начин предвиђен законом (члан 41); да Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује остваривање и заштиту слобода и права грађана (члан 97. тачка 2).

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је одредбом члана 55. став 1. Закона о телекомуникацијама ("Службени гласник РС", бр. 44/03 и 36/06) прописано да су забрањене све активности или коришћење уређаја којима се угрожава или нарушава приватност и поверљивост порука које се преносе телекомуникационим мрежама, осим када постоји сагласност корисника или ако се ове активности врше у складу са законом или судским налогом издатим у складу са законом.

Оцењујући основаност навода предлагача да се оспореном одредбом Закона, без уставног основа, проширује правни основ за одступање од Уставом зајемчене неповредивости тајности писама и других средстава комуницирања, Уставни суд је оценио да из одредбе члана 20. став 1. Устава произлази да се људска и мањинска права зајемчена Уставом могу законом ограничити само ако ограничење допушта Устав, у сврхе ради којих га Устав допушта, у обиму неопходном да се уставна сврха ограничења задовољи у демократском друштву и без задирања у суштину зајемченог права. Полазећи од Уставом зајемчене неповредивост тајности писама и других средстава комуницирања и дозвољености одступања од тајности утврђених одредбама члана 41. Устава, Уставни суд је оценио да је, сагласно наведеним одредбама члана 20. став 1. и члана 41. став 2. Устава, само суд надлежан да, ако је то неопходно ради вођења кривичног поступка или заштите безбедности Републике, на одређено време и на начин предвиђен законом, одреди односно дозволи одступање од Уставом зајемчене неповредивости тајности писама и других средстава комуницирања. Одредбом члана 55. став 1. Закона прописано је да се од забране активности или коришћења уређаја којима се угрожава или нарушава приватност и поверљивост порука које се преносе телекомуникационим мрежама може одступити ако се ове активности врше у складу са судским налогом издатим у складу са законом. Међутим, овом одредбом Закона, у делу који је оспорен, прописано је и да су ове активности дозвољене и у случају када се врше у складу са законом. Из наведеног, по оцени Суда, следи да је одредбом члана 55. став 1. Закона, прописана дозвољеност одступања од забране активности или коришћења уређаја којима се угрожава или нарушава поверљивост порука које се преносе телекомуникационим мрежама, не само када се врше у складу са судском одлуком, већ и без налога суда, када је таква могућност прописана овим или другим законом. Будући да се према одредби члана 55. став 1. Закона, активности или коришћење уређаја којима се угрожава или нарушава приватност и поверљивост порука, по оцени Суда, могу вршити и без постојања одлуке суда, ако је то прописано законом, Уставни суд је оценио да оспорена одредба Закона у делу који гласи: "законом или", излази из Уставом допуштеног ограничења зајемченог права на неповредивост тајности писама и других средстава комуницирања, те да стога није у сагласности са Уставом.

Полазећи од изложеног, Уставни суд је, на основу одредбе члана 45. тачка 1) Закона о Уставном суду, донео Одлуку као у изреци.

На основу члана 168. став 3. Устава, одредба члана 55. став 1. Закона о телекомуникацијама у делу наведеном у изреци, престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у "Службеном гласнику Републике Србије".

IУз број 149/2008

Председник
Уставног суда,
др Боса Ненадић, с.р.